
Helyzetkép a nemzetközi mediációról és végrehajtási mechanizmusairól Gondolatébresztő egy szakmai kutatás kapcsán*

David S. Weiss** - Michael R. Griffith***

A globalizáció folyamatos növekedése lehetővé tette a nemzetek és az üzleti vállalkozások számára, hogy bővítsék hozzáférésüket az erőforrásokhoz, az árukhoz, a kultúrához, a szolgáltatásokhoz és a piacokhoz, amelyek messze túllépnek nemzeti határaikon. A globalizáció közvetlen következménye a nemzetek közötti kapcsolatok és kölcsönös függőségek elmélyítése, valamint a nemzetközi kereskedelemre gyakorolt hatása. Ez magában foglalja az élet minden aspektusát, az emberektől a szervezetekig, a kormányokig, és leginkább a vállalkozásokig.

Ezen kölcsönös függőségek miatt a nemzetek és a vállalkozások bevonódnak illetve érintetté válnak a hagyományos határaikon kívüli eseményekkel kapcsolatban is. Különösen érzékenyek a nemzetközi eseményekre azok a vállalkozások, amelyek a hazai piacon versenyképesebbé válva kiléptek egy bonyolultabb és sokszínűbb környezetbe. Az egyik ilyen kockázat, ha valamely szervezet a nemzetközi piacon folytat üzleti tevékenységet, a külföldi joghatóságok belföldi jogának való kitettség, bíróság előtti jogviták esetén pedig az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés biztosítása. Ezért minden kereskedelmi rendszer szerves részét képezi az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés javításának és a konfliktuskezelés új, innovatív módszereinek erősítése.

A szakpolitika területén az érdekelt feleknek meg kell találniuk azokat a segítő paradigmákat, amellyel a jobb módszerekkel juthatnak az igazságszolgáltatáshoz való hozzáféréshez és a hatékony eljárásokhoz a vitáik megoldásához. A *Global Pound Conference Series (GPC)* e fontos célkitűzés vezetője lett. A nemzetközi kereskedelem támogatásához nem csak a magánpiaci szereplők szükségesek, de az e területen partnerként működő kormányzatok is. A bizalmasabb és hatékonyabb konfliktuscsökkentési folyamatot előmozdító politikák révén ugyanis az üzleti közösség is hajlandó aktívabbá válni és nagyobb kockázatot vállalni befektetéseik során.

* A New Jersey Városi Egyetem Nemzetközi Vitarendezési Intézetének (IDR) kutatása

** David S. Weiss professzor, jogász, közgazdász, mediátor, a New Jersey City University Institute for Dispute Resolution (IDR) / Vitarendezési Intézet (IDR) alapítója és vezetője

*** Michael R. Griffith, jogász, a Rutgers Alternatív Vitarendezési Társaság alapítója

E körben a mediáció, azaz a közvetítés, egy olyan módszertani megközelítés, amely bizalmat teremt a felek között a kereskedelmi tevékenységből adódó konfliktusok megoldásának módjaira. Amint azonban a „*REPORT ON INTERNATIONAL MEDIATION AND ENFORCEMENT MECHANISMS*” jelentés is megmutatja, a kiszámíthatóság és a bizonyosság fontos tényezők, amelyeket figyelembe kell venni, amikor a felek a kockázatcsökkentés eszközeként közvetítést kívánnak elfogadni. E rendelkezésre álló eszközök nélkül a hagyományos konfliktusmegoldási eszközök, mint a választottbírói eljárás és a peres eljárások kerülnek előtérbe. A politikai döntéshozóknak ezért meg kell vizsgálniuk, hogy hogyan lehet javítani a közvetítési megállapodások végrehajtásának folyamatát, erősíteni a bizalmat a közvetítés alkalmazásában, hasonlóan ahhoz, ahogyan a választottbírói ítéletek végrehajtása megváltoztatta a nemzetközi kereskedelmi rendszert a hatékonyság és az üzleti közösség egyensúlyának biztosítása érdekében.

A jelentés célja az volt, hogy összegyűjtse mindazokat a véleményeket, amelyek valószínűleg a vitarendezés bármely jövőbeli tervezetének vagy javaslatának elfogadását befolyásolhatják. Így a „report” széleskörű üzleti véleményeket foglal össze az érintett közösség, tanácsadók, szolgáltatók és gazdasági piaci szereplők részéről. Végül soron tehát a felhasználói szemléletet vizsgálja meg a nemzetközi közvetítési folyamatokban, és következtetéseket von le az elemzett adatokból.

A jelentés célja volt az is, hogy bemutassa a nemzetközi kereskedelmi viták lehetséges rendezési/feloldási módjairól szóló megállapodások érvényesítéséről és gyakorlati tapasztalatairól szóló nemzetközi kvantitatív-kvalitatív tanulmányok által összegyűjtött kutatások eredményeit. Ennek során megállapította, hogy a felmérésben szereplő felhasználók és érdekelttek többsége és a GPC is úgy véli, hogy egy egységes globális mechanizmus a közvetítési, mediációs tevékenység tekintetében javítaná a kereskedelmi vitarendezést.

A mediált vitarendezés globális alkalmazása nem korlát megelőző, hanem szükséges eszköz a mediáció ösztönzéséhez. Az a döntéshozók által támogatott vezetés, amely biztosítja a mediációs vitarendezés gyakorlat biztonságát növelni fogja a tágabb nemzetközi gazdasági szereplők számára a joghoz való hozzáférést illetve annak hatékonyságát. A mediáció most már a jog területén a modernizációt és fejlesztést jelenti pont annyira amennyire fontos eszköz a világkereskedelem számára.

A kereskedelmi rendszerek fejlesztése és a vállalatok segítése érdekében a kiszámíthatóságot és a biztonságot a kockázatkezelés és vitarendezés fontos faktoraként kell kezelni.

Ezen eszközök (fel)használóinak szüksége van egy, a New York-i Kongresszuson keresztül a választottbírói eljárások által elfogadott módszertani megközelítéssel egybecsengő nemzetközi rendszerre. Ez, a választottbírói határozatokból álló végrehajtói szerződés egy nemzetközileg elismert végrehajtói mechanizmus mely már 60 éve támogatja a nemzetközi kereskedelmet.

A vitarendezés úttörő szakterülete most már a peren kívüli módszerek felé is terjeszkedik, ezen módszerekbe beleértendően azon mediációkat, melyek hasonló végrehajtói eszközök használatát igénylik. Ennek a tanulmánynak a célja empirikus

kutatás segítségével a vállalkozói közösség támogatása a mediációt fejlesztő megoldások és irányvonalak keresésében. Ahogy a mediáció szakterülete fejlődik, további akadémiai munka szükségessé fogja tenni a mediáció nemzetközi kereskedelmet segítő és fejlesztő eszközként történő evaulálását.
